

TÁJ- ÉS ÉLŐVILÁG-VÉDELMI VIZSGÁLAT

ELŐZETES VIZSGÁLATHOZ

**ÓCSA, KÜLTERÜLET 0175/103-104 HRSZ. INGATLANOKON TERVEZETT
NEM VESZÉLYES HULLADÉK GYŰJTÉSI, ELŐKEZELÉSI, HASZNOSÍTÁSI
ÉS VESZÉLYES HULLADÉK GYŰJTÉSI TEVÉKENYSÉG**

Beruházó:

Metalex 2001. Kft.
1214 Budapest, Rózsa u. 17.

Szakértő:

Bruckner Attila
okl. táj- és kertépítésszámőr
táj- és élővilág-védelmi szakértő (SZ-TjV, SZ-TV)
Nyilvántartási szám: Sz-043/2009.

2025. július 15.

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐZMÉNYEK	3
TÁJTIPOLÓGIA	3
<i>A tágabb térség természetföldrajzi adottságai .....</i>	<i>3</i>
<i>Növényföldrajzi helyzet .....</i>	<i>4</i>
<i>A tervezési terület természetföldrajzi viszonyai .....</i>	<i>4</i>
ÉLŐVILÁG A LÉTESÍTMÉNY TERÜLETÉN ÉS KÖRNYEZETÉBEN	5
<i>Növényzet, élőhelyek.....</i>	<i>5</i>
<i>Állatvilág.....</i>	<i>6</i>
A MEGLÉVŐ TÁJ ÉRTÉKELÉSE	6
<i>Tájszerkezet.....</i>	<i>6</i>
<i>Tájhasználat.....</i>	<i>7</i>
<i>Táj jellege.....</i>	<i>8</i>
<i>Tájkép.....</i>	<i>8</i>
<i>A vizsgált táj átfogó esztétikai minősítése .....</i>	<i>9</i>
TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM	9
VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETET, BARLANGOT, NATURA 2000 TERÜLETET, A VÉDETT FAJOKAT ÉS AZ ÉLŐVILÁGOT ÉRINTŐ HATÁSOK ISMERTETÉSE	11
<i>A beruházás hatása a védett területekre .....</i>	<i>11</i>
<i>A beruházás hatása a védett fajokra .....</i>	<i>11</i>
<i>A beruházás általános hatása az élővilágra .....</i>	<i>11</i>
A TÁJRA (A TÁJ SZERKEZETÉRE, HASZNÁLATÁRA, JELLEGÉRE ÉS A TÁJKÉPRE) GYAKOROLT HATÁSOK ISMERTETÉSE	12
HATÁSTERÜLETEK	12
<i>Élővilágvédelmi hatásterület.....</i>	<i>12</i>
<i>Tájképvédelmi hatásterület.....</i>	<i>12</i>

TÁJ- ÉS ÉLŐVILÁG-VÉDELMI VIZSGÁLAT

Előzetes vizsgálat

**Ócsa, külterület 0175/103-104 hrsz. ingatlanokon tervezett
nem veszélyes hulladék gyűjtési, előkezelési, hasznosítási
és veszélyes hulladék gyűjtési tevékenység**

ELŐZMÉNYEK

2025. július 9-én keresett meg Beruházó cég, hogy a tervezett telephelyének környezetvédelmi engedélyezési eljárása során a Pest Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályának PE/KTHF/31428-3/2025. ügyiratszámú végzésének 9. és 10. pontja szerint hiánypótlásként a táj- és élővilág-védelmi munkarészeket készítsem el, illetve szakértői közreműködésemet igazoljam. Beruházótól megkaptam az ügy előzményeit, alapadatait és a benyújtott dokumentációt, melyeket a szakági munkarész elkészítése során felhasználtam.

Jelen dokumentációban feltártam a meglévő táj- és természetvédelmi adottságokat, vizsgáltam a növényzet természetességét, az élővilág változatosságát, valamint a vizsgált tevékenységnek az élőhelyekre és a tájképre gyakorolt hatását, különös tekintettel a hiánypótló végzés 9. pontjában részletezett tematika szerint.

TÁJTIPOLÓGIA

A tágabb térség természetföldrajzi adottságai

Tájföldrajzi szempontból a vizsgálatra kijelölt terület hovatartozása a következő:

Nagytaj: ..... Duna–Tisza-medence
Nagytajrészlet: ..... Alföld
Középtaj: ..... Duna menti síkvidék
Kistájcsoport: ..... Vác–Pesti-síkság
Kistaj ..... Pesti-sík

A tájföldrajzi adottságokat e kistaj jellemzői alapján értékeljük (FORRÁS: CSORBA PÉTER: MAGYARORSZÁG KISTÁJAI, MERIDIÁN TÁJ- ÉS KÖRNYEZETFÖLDRAJZI ALAPÍTVÁNY, DEBRECEN, 2021.). A vizsgált terület a 847 km² nagyságú kistaj D-i részén terül el.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Vác–Budai Duna-völgyből DK-felé kilépő hordalékkúp felszínen kialakult hullámos, délebbre enyhén hullámos ármentes sík, elhagyott Duna-ágak maradványaival. Éghajlati körzet: Meleg – száraz térség. Vízrajz: Az 5 ha-nál nagyobb kiterjedésű nyílt vízfelszínnek, ill. vizenyős, mocsaras térszínnek aránya 0,65%. Mesterséges tavak vannak Dunaharaszti közelében. Földhasználati arányok és tendenciák: 38,4% beépített, 31% szántóföld (erősen csökkenő arány), 13% pedig erdő (változatlan) területi részesedéssel. 18 év alatt csökkent a bánya- és lerakóterületek kiterjedése, de még így is 359 ha, a kistaj 0,4%-a, duplája az országos aránynak (0,2%). Az OTTrT szerint a beépítettségét DK-felé a mező- majd erdőgazdasági meghatározottság váltja fel. Földrajzi tájtípus: Homokos hordalékkúp síkság, ahol réti és humuszos homoktalajon, helyenként Ramann-féle barna erdőtalajon erős beépítettség mellett telepített erdők és szántóföldek vannak. Emberi hatáserősség: A kistaj nagyobb részének igen erős emberi bolygatottsága miatt a metahemerób (teljesen átalakított) kategóriába esik, bár D-i részén vannak euhemerób területek is. A stabilabb tájalkotó tényezők, a domborzat és a vízhálózat is számottevően átalakult, a talajok jó része lefedett, bolygatott, antropogén típusú. A természetközeli vegetáció ma már a tájegység alig 10–15%-án van meg. Az 1990 és 2018 között regisztrált felszínborítás-változások szerint mérsékelten, de tovább erősödött az antropogén hatás. Beépítettség és településfejlettség: Az ország 3. leginkább beépített kistája, a 38,4%-os lefedettségéből az ürfelvetel 11% sűrű, 27% lazább beépítést mutat. Az ország tájökölógiaileg leginkább leterhelt kistája, az élőhely fragmentációs szint igen magas, súlyozott értéke 7,7 km/km², több mint kétszerese az országos átlagnak (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistajban egyetlen település sem esett az

elmaradtak csoportjába. Tájmétriei adatok: A kistáj CORINE foltjainak átlagos kiterjedése 1,37 km², ami lényegesen alacsonyabb érték, mint az ország síkvidékeire jellemző adat (2,43 km²). A jóval mozaikosabb tájmintázat egyértelműen a nagyfokú beépítettség következménye. A Shannon-féle folttypus-változatosságot kifejező adat magas 1,80 (az országos átlag 1,41). Természeti veszélyek: A természeti csapások bekövetkezésének valószínűsége magas, súlyos az aszály- és a szélerózió veszélye, mérsékelt a belvízkitettség. Az 1931–2015 között mért szélsőségesen aszályos (PAI>6) évek száma magas volt (28–33 év). A jövőbeli éghajlatváltozás hatására közepes szintűnek becsülhető a jelenlegi tájhasználat átrendeződésének valószínűsége. Természetvédelem: A kistáj 0,4%-a az Ócsai TK része. Nem sokkal jelentősebb nagyságú terület, összesen 2,1% áll Natura 2000 különleges természetmegőrzés típusú kezelés alatt. Értéktár: Az értéksűrűségi adatokat nyilván torzíttja Budapest, pl. kiemelkedő műemlékgazdagsága, de az is látható, hogy a táj K-i része alacsonyabb értéksűrűséggel rendelkezik. Ez érvényes az egyedi tájértékekre, de a régészeti lelőhelyek tekintetében már nincs ennyire nagy különbség. A Vácrátót és a Csévharaszt környéki erdőket ítélték tájképvédelemre érdemes területnek. A tájkarakter földrajzi összetevői: A kistáj enyhén hullámos síkság, amelynek É-i részén a beépítettség, D-en a szántóföldi művelés jellemző. A beépített külvárosi részeken nagy kiterjedésű ipari és raktárterületek, repülőtér, autópályák és elővárosi alközpontok, alvótelepülések adnak változatos tájmintázatot. Délebbre a gyümölcs és zöldségkerti hasznosítás miatt sűrűn mozaikos a tájszerkezet, de a parlagok aránya sem alacsony, előfordulnak mérsékelt intenzív hasznosítást mutató ún. „rozsaövezeti” részek. D-en nagyobb telepített erdőségek miatt félig zárt a táj megjelenése. A sűrű településhálózat központi funkcióit Budapest látja el, csupán Gyál és a tájhatáron lévő Dunakeszi, Monornak van lokális vonzása. A lakosság identitására az igen urbanizált táji körülmények miatt kevésbé hatnak a természetföldrajzi objektumok. A pestkörnyékiént kifejezett önmeghatározásban nincs szerepe a természeti környezetnek, legfeljebb mint orientációs támpont jelenhet meg a Gödöllői-dombvidék a Duna, a Budai-hegyvidék, a Pilis vagy a Visegrádi-hegység.

Növényföldrajzi helyzet

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Alföld flóraidékének (*Eupannonicum*) Duna-Tisza-köze flórajárásába (*Prematricum*) tartozik.

A kistáj jelentős hányadát települések és mezőgazdasági területek foglalják el. A kistáj meghatározó – a Duna–Tisza közti hátságával egyező – potenciális vegetációjának, a nyílt homokpuszta-gyepeknek, homoki sztyeppréteknek, homoki tölgyeseknek és nyáras-borókásoknak csak kicsiny, töredékes állományai maradtak fenn (Csévharaszt, Dunakeszi, sződi Debegió-hegy, vácrátóti Tece, Gödi-láprét), helyükön zömmel akác- és fenyőültetvények vannak. A keményfaligetek eltűntek, de a mélyebb térszínek növényzetének – zsombékosok, rétlápok, kékperjés rétek, mocsárrétek, fűzlápok, nádas mocsarak – is csak hírmondója maradt (Csévharaszt, Gödi-láprét, csömöri Réti-dűlő, sződi Kocsma-rét, dunakeszi tőzegtavak, Naplás-tó, Merzse-mocsár, soroksári Sós-mocsár). Gyakori élőhelyek: OC, H5b, OB, RB, B1a; közepesen gyakori élőhelyek: D34, RA, G1, L5, E1, H5a, P2b, D2, M5, P2a, OA, J1a; ritka élőhelyek: J4, BA, B5, M4, D1, B1b, P45, P7, RC, B3, A1, B4, A3a, B2, D5. (FORRÁS: DÖVÉNYI (SZERK.): MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.)

A tervezési terület természetföldrajzi viszonyai

A vizsgált telephely területén a jellemző tengerszint feletti magasság: 114–115 mBf körüli értéket mutat. A telephely felszíne sík. A terület eredeti genetikai talajtípusáról nincs információ, a táj- és természetvédelmi vizsgálat során talajmintavétel és -vizsgálat nem folyt. A felső talajrétegek az ipari-gazdasági telephely kialakítása során erősen sérülhettek.

A mikroklimatikus viszonyok a kistáj átlagos időjárásához képest jelentősen változhatnak. A tájrészlet mikroklimatikus adottságai az árnyékviszonyoktól (épületek, meglévő növényzet árnyékoló hatása), valamint a burkolatokkal és a növényzettel való lefedettségétől függenek. A nyílt területeken a nyári felmelegedés, illetve tél végén a hóolvadás intenzívebb, fák-cserjék, épületek védettségében, árnyékában a párolgás csökken, a hó

tovább megmarad, a vízviszonyok üdőbbek. A vizsgált ingatlanon és környezetében álló- vagy folyóvíz, forrás nincs, a helyszín többletvízhatástól független.

A konkrét vizsgálati területen a növényállomány természetességi szintje alacsony, az emberi behatások és a gyomfajok terjedése miatt degradáltnak tekinthető. Természetközeli állapotú vegetáció a telephely területén és 100 méteres környezetében nincs, annak ellenére, hogy K felől a telephely magterülettel határos.

ÉLŐVILÁG A LÉTESÍTMÉNY TERÜLETÉN ÉS KÖRNYEZETÉBEN

Növényzet, élőhelyek

A felszínt borító növényzet típusa, magassága, összetétele, kora, művelési viszonyai alapjaiban meghatározzák a tájhasználatot és a tájképi potenciált. A növényzettípusokat az Á-NÉR 2011 (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) alapján soroltuk be. Az Á-NÉR Magyarország növényzetének és élőhelyeinek térképezéséhez napjainkban leggyakrabban használt, többszörösen tesztelt és javított élőhely-osztályozási rendszere.

A vizsgált telephely területén belül csupán egy féle növényzettípust különítettünk el: U4 – Telephelyek, roncsterületek. Az U4 élőhely Á-NÉR szerinti általános jellemzője a következő: Gyárak, kisüzemek, telephelyek, lerakatok, kereskedelmi, agrár, katonasági és speciális műszaki létesítmények, pályaudvarok vagy roncstelepek által elfoglalt területek, valamint gyomnövényzetük. Többnyire száraz, kötött talajú vagy sóderrel, kötörmelékkel, betonnal borított, zárt területek, melyek gyomnövényzetét a kategória magába foglalja. Ide sorolandók a szilárd és folyékony hulladék elhelyezésére szolgáló szeméttelések, lerakók, ülepítőtavak és zagyatározók területei is. A belterületeken található telephelyek, hulladéklerakók elkülönítése nem szükséges, ezért azok gyakran az adott településkategóriába (U2–U3) kerülnek.

Helyszín: a vizsgált telephely teljes területe.

Németh–Seregélyes-féle természetességi értéke: „1” – a természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő.

Jellemzés: a vizsgált telephely területe fátlan, kerítéssel körbevett és helyenként (a meglévő csarnoképület körül) szilárd burkolatot építettek. Dendroflóra az ingatlanon nincs (a K felől határoló út szegélyében azonban akácok, akáccsoportok megtalálhatók). Az ingatlan zöldfelületein leginkább özön-, gyom- és közönséges fajokból álló gyepevegetáció található, pl.: katáng (*Cichorium intybus*), csomós ebír (*Dactylis glomerata*), vadmurom (*Daucus carota*), egynyári seprence (*Erigeron annuus*), farkas-kutyatej (*Euphorbia cyparissias*), angolperje (*Lolium perenne*), lándzsás útifű (*Plantago lanceolata*), pongyola pitypang (*Taraxacum officinale*), fehér libatop (*Chenopodium album*), zöld muhar (*Setaria viridis*), kanadai betyárkóró (*Coryza canadensis*). Védett fajt nem találtunk és a termőhelyi viszonyok, illetve a tájhasználat miatt megtelepedésükre nincs esély. A fajok többsége a száraz–félszáraz (esetenként igen száraz) vízviszonyokat jelzi.

A vizsgált telephely szomszédságában és környezetében a következő élőhelytípusok fordulnak elő: OC (Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok), OF (Magaskórós ruderalis gyomnövényzet), S1 (Ültetett akácok), S6 (Nem őshonos fafajok spontán állományai), S7 (Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok), T1 (Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák), U4 (Telephelyek, roncsterületek), U10 (Tanyák, családi gazdaságok), U11 (Út- és vasúthálózat), de a vizsgált tevékenység terület-igénybevétellel nem érinti őket.

A meglévő fajokat és élőhelyeket elemezve megállapítható, hogy a részletesen vizsgált terület flórája természetvédelmi szempontból nem értékes. A vizsgált terület és a környező élőhelyek mindegyikének Németh–Seregélyes-féle természetességi értéke: „1”, azaz a természetes állapot teljesen leromlott vagy legfeljebb „2” – a természetes állapot erősen leromlott, az eredeti társulás csak nyomokban van meg, domináns elemei szórványosan, nem jellemző arányban fordulnak elő, tömegesek a gyomjellegű növények. Gyom- és jellegtelen fajok dominálnak. A beruházásnak helyt adó ipari telephely, valamint a távolabbi települési és mezőgazdasági környezet által jellemzett élőhelyek értékes faunával, védendő populációval nem rendelkeznek, a biodiverzitás kicsi. A közelben (100 m-en belül) természetközeli élőhelyek nem találhatók (még a szomszédos magterületen belül sem).

A vizsgált terület környezetében található fás–cserjés részek növekedése erőteljes, burjánzó. A levelek, hajtások felületén porréteg vizuálisan nem észlelhető, a fotoszintézist a porterhelés nem befolyásolja. A tevékenység létrehozása fakivágást, cserjeirtást nem indukál.

Állatvilág

Az ipari területeken az élővilág visszaszorult, kevés fajnak ad otthont és a meglévő fajoknak nagy létszámú populációi kialakulni nem tudnak. A telephely területén az állatvilág elsősorban a meglévő zöldfelületeket (gyepterületek) kedveli, azaz a növényvilághoz köthető, hiszen táplálkozási, szaporodási, rejtőzködési lehetőségeiket csak itt találják meg, illetve talajélet csak a növényzettel borított felületeken valósul meg.

A tanulmány készítése során az alacsonyabb rendű állatok csoportjaira (gerinctelenek) részletes vizsgálatot nem végeztünk, mivel ritka vagy védett fajok előfordulása a nem természetközeli élőhelyek miatt kizárt. Halak számára alkalmas élőhely a vizsgált területen nincs, kételtűeket és hüllőket sem észleltünk, és számukra alkalmas, jelentős populációval rendelkező hely a telephely területén és környezetében nincs.

A vizsgált terület értékes vagy különleges madárfaunával nem rendelkezik. A helyszín a madárvilág többsége számára nem vonzó, a legtöbb faj csupán átrepülő vagy a környezőcserjés–fás területeken mozogtak. A beruházási terület a megfigyelt vagy potenciálisan előforduló madárfajok számára jelentős fészkelőhelyként, rejtőzködőhelyként vagy rendszeres táplálkozóhelyként nem jön számításba. A vizsgált területen üreglakó madarak (partifecske, gyurgyalag) fészkelésére alkalmas partfalak nincsenek. Az ingatlan felett átrepülő fajokat a tevékenység nem érinti.

A vizsgált terület és környezetének madárvilága gyakori, általánosan elterjedt, a mezőgazdasághoz, illetve az emberi környezethez köthető fajokból tevődik össze. A fajok többsége természetvédelmi oltalom alatt áll, de hazánkban gyakori, több százszoros vagy egyes esetekben milliós példányszámú országos állomány nagyság jellemző. Ritka, érdekes vagy fokozottan védett fajok előfordulását nem észleltük és a települési környezet miatt tartós megjelenésük vagy fészkelésük sem valószínűsíthető.

A vizsgált telephely minden oldalról kerítéssel körbe van kerítve, így közepes és nagy testű emlősszallatok területre való bejutása gyakorlatilag kizárt. A meglévő zavarás, valamint a tájhasználat miatt védett vagy fokozottan védett emlősfaj megtelepedése, szaporodása vagy rendszeres előfordulása a területen nem valószínűsíthető. A vizsgált tevékenység végzése során az állatvilág meglévő élettéri lehetőségei (fészkelés, táplálkozás, rejtőzködés stb.) továbbra is megmaradnak, ezeket a tényezőket a tervezett tevékenység nem veszélyezteti.

A MEGLÉVŐ TÁJ ÉRTÉKELÉSE

A táj a földfelszín térben lehatároló, jellegzetes felépítésű és sajátosságú rész, a rá jellemző természeti értékekkel és természeti rendszerekkel, valamint az emberi kultúra jellegzetességeivel együtt, ahol kölcsönhatásban találhatók a természeti erők és a mesterséges (ember által létrehozott) környezeti elemek. Minden táj egyedi, unikális, jellegzetességei máshol nem megismételhetők. Nincs két egyforma táj, tájegység. A táj egyedi, nem univerzálható. A táj a társadalom anyagi létfeltétele, ugyanakkor magasrendű ökológiai és vizuális kvalitások hordozója. A tájban tükröződnek a mindenkor társadalmi és gazdasági funkciók. (CSEMEZ, 1996.)

Tájszerkezet

Fogalom meghatározás: a tájszerkezet a tájhasználat módjának térbeli vetülete, a különböző funkciójú tájalkotó elemek és elemegyettesek elhelyezkedésének térbeli rendje. A vizsgált táj jellemző tájszerkezete a következő (1. TÁBLÁZAT):

1. táblázat: A vizsgált táj jellemző tájszerkezetének táblázata

		ALACSONY (0–2 M)		KÖZÉPMAGAS (2–8 M)		MAGAS (8–40 M)	
		<i>TÁJELEM</i>	<i>GYAKORI- SÁG</i>	<i>TÁJELEM</i>	<i>GYAKORI- SÁG</i>	<i>TÁJELEM</i>	<i>GYAKORI- SÁG</i>
FELÜLETI ELEMÉK	TERMÉSZETI	szántók, gyepek	<i>domináns</i>	cserjések, alacsony, telepített, fiatal erdők	<i>ritka</i>	erdők, facsoportok	<i>ritka</i>
	ANTROPOGÉN	burkolt felületek, parkolók	<i>előfordul</i>	ipari- gazdasági területek, tanyák	<i>ritka</i>	–	<i>hiányzó</i>
VONALAS ELEMÉK	TERMÉSZETI	vízfolyás	<i>előfordul</i>	alacsony fasorok, erdősávok, sövények	<i>domináns</i>	fasorok, erdősávok	<i>ritka</i>
	ANTROPOGÉN	út	<i>domináns</i>	töltések	<i>előfordul</i>	–	<i>hiányzó</i>
PONTSZERŰ ELEMÉK	TERMÉSZETI	–	<i>hiányzó</i>	alacsony szoliter fák, nagyobb cserjék	<i>ritka</i>	szoliter fák	<i>ritka</i>
	ANTROPOGÉN	–	<i>hiányzó</i>	kandeláberek	<i>előfordul</i>	villanyoszlo- pok	<i>ritka</i>

Gyakoriság elemeinek magyarázata:**Domináns:** a tájrészletben nagy területeket elfoglaló vagy látványos tájelem**Ritka:** a tájrészletben előfordulása ritka, nem domináns, kis területeket foglal el, a tájképben jelen lévő, de nem jelentős tájelem**Előfordul:** a tájrészletben előfordul ugyan, de elhanyagolhatóan kis területet foglal el és a tájképben nem meghatározó tájelem**Hiányzó:** a tájrészletben a tájelem hiányzik

A vizsgált tájban a beruházással érintett telephely az eredeti felszínen lévő, antropogén eredetű felületi tájelemként jelenik meg. A tevékenység során a tájszerkezet nem változik, a beavatkozások a meglévő, már kialakult telephelyet érintik, de jelentős mértékben azt nem változtatják meg.

Tájhasználat

Fogalommeghatározás: a tájhasználat a tájpotenciál adottságainak társadalmi célú igénybevétele. A tájpotenciál a táj teljesítőképessége, amelynek alkotói az adott tájegység egymással kölcsönhatásban álló ökológiai, ökonómiai és tájképi potenciáljai. A tájpotenciál kifejezi a tájhasználat lehetséges mértékét, azt, hogy egy táj milyen mértékben alkalmas a társadalom sokrétű igényeinek kielégítésére. Más megfogalmazás szerint a tájhasználat a természetes rendszerekbe való olyan mesterséges, antropogén beavatkozás, amely a természet adta lehetőségeket tudatos, célirányos, egyéni vagy közösségi célok szolgálatába állítja.

A vizsgált terület település külterületén, lakott területektől távol, többféle használatú, azonban a mezőgazdaság által dominált tájrészletben helyezkedik el. A térség domináns tájhasználat a szántóföldi művelés. A szántók nagysága változó, általában közepes és nagy méretűek. Legközelebbi településrész az Ócsához tartozó Alsópakony (DNy-ra mintegy 1500 méterre). A tájrészletben a közlekedési tájhasználat domináns szerepű mivel a telephely ÉNy-i határával szomszédos az Üllőt Ócsával összekötő 4603 jelű közút, illetve erről itt ágazik le Gyál (É) felé a 4601 jelű közút. Főutak, jelentős forgalmú közutak és vasútvonalak a telephely kettő km-es környezetében nincsenek (legközelebbi az M5 autópálya található DNy-ra mintegy 2,8 km-re).

Az erdőgazdasági tájhasznosítás a telephely közvetlen közelében és attól D-re alárendelt szerepű, nem domináns, azonban É-ra több száz hektárt foglalnak el a homoktalajt az őshonos erdőállományoknál jobban toleráló telepített akácok és nemesnyárasok. Jellemző továbbá, hogy a művelés felhagyása miatt néhány közeli ingatlan, illetve az útszélek, mezsgyék beerdősültek (többnyire elakácosodtak).

A vizsgált tájrészlet jelentős idegenforgalmi vonzerővel nem rendelkezik, üdülőkörzetnek nem része, azonban a telephelytől ÉK-re, erdős környezetben, az ócsai laktanya területén honvédelmi táborot üzemeltetnek. Szálláshelyek (a táboron kívül) a közelben nincsenek, a környező településeken magánszálláshelyek, panziók jellemzőek. Kijelölt turistaút vagy egyéb túraút (kerékpár, nordic walking, lovas túraút stb.) a vizsgált telephely területén és környezetében nem vezet. Bányaterület a közelben nincs. Az ÉK-re található területeken korábban (évtizedekkel ezelőtt) és napjainkban is honvédelmi tájhasználat (laktanya, gyakorlóterek stb.) folyik.

A tájhasználati konfliktus az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól eltérően, a táj potenciális értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása. Több tájhasználat megjelenése, halmozódása előbb-utóbb tájhasználati konfliktushoz vezet. A vizsgált tájrészletben tájhasználati konfliktusként azonosítottuk a következőket:

- özőnfajok terjedése (lágy- és fásszárú növények egyaránt, főként fehér akác)
- intenzív mezőgazdasági művelés
- ipari-gazdasági, valamint közlekedési területek zaj- és légherhelése
- aszályosodás, az élőhelyek szárazodása
- elhanyagolt, romos területek, a művelés elmaradása miatti gyomosodás
- földutak kiporzása
- közlekedési pályák fragmentáló hatása
- elektromos légvezetékek és oszlopaik kedvezőtlen képe a tájképben.

Táj jellege

Fogalom meghatározás: a tájjelleg (tájkarakter) a természetes és művi (mesterséges) tájalkotó elemek aránya és térbeli elhelyezkedése. A tájjelleg és az egyes táji elemek leképzése, érzékelése a szemünkön keresztül megjelenő látványban testesül meg. A táj szépsége – akár kultúrtájról, akár természeti területek dominálta tájról van szó – nagymértékben annak függvénye, hogy a különféle tájhasználati módok, az emberi kultúrkörnyezet és a természeti területek képe harmonikusan fonódjon egymásba.

A vizsgált tájrészletben a tájkaraktert kedvezően befolyásoló tájképi elemek a következők:

- erdőterületek, erdőfoltok
- nyomvonalas létesítményeket kísérő facsoportok, fasorok, erdősávok
- kaszálók, gyepterületek
- fásított tanyák
- gémeskútak
- szoliter fák, facsoportok.

A vizsgált tájrészletben a tájkaraktert kedvezőtlenül befolyásoló tájképi elemek a következők:

- intenzíven művelt mezőgazdasági területek (nagyüzemi szántók)
- romos tanyák, gazdaságok, elhanyagolt területek
- elektromos légvezetékek tartóoszlopai
- kevés fás-cserjés zöldfelülettel rendelkező tanyák és ipari-gazdasági területek
- nem kellően fásított nyomvonalas létesítmények (főleg közutak vagy széles földutak)

A tájképi jellegzetességek közül a vizsgált területen a tájképet kedvezően és kedvezőtlenül befolyásoló elemek egymással egyensúlyban vannak, a két csoport egymással mozaikszerűen összefonódik, kiegészíti egymást. Dominanciájuk lokálisan jelentkezik, de az egész tájrészletre nem vonatkoztatható. Összességében alföldi jellegű, termelő, vidéki táj.

Tájkép

A tájkép a látóhatár vizuálisan érzékelhető élő és élettelen tájalkotó elemek vonalakkal, formákkal, textúrákkal (mintázatokkal) és színekkel jellemzett együttese. A tájképet formáló, olykor meghatározó művi elemek, elemegyettesek a racionális tájhasználat során létesültek. A tájba illeszkedés vagy a tájidegenség az egyéni és a koronként változó ízlés kérdése

(FORRÁS: CSEMEZ ATTILA (1996): TÁJTERVEZÉS - TÁJRENDEZÉS. MEZŐGAZDA KIADÓ, BUDAPEST.).

A táj (tájkép, tájérték) érzékelése a néző helyzetétől függően különböző távolsági zónákra osztható, nevezetesen, hogy honnan (mekkora távolságból) nézzük a feltáruló látványt. A láthatóság a mindenkori klimatikus viszonyoktól is függő tájkép éles beláthatósága. A táji láthatóság szempontjából a távolsági zónák a következők (2. TÁBLÁZAT):

2. táblázat: A táji távolsági zónák összefoglaló táblázata

Távolsági zónák	Nézőpont és tájelem távolsága	Jellemzés
Közvetlen előtér	0 – 300 méter	a tájelem részletei jól megkülönböztethetők
Előtér	300 – 1000 m között	a részletek még megkülönböztethetők
Középtér	1 – 5 km	tiszta és páramentes időben a táj jellemző formái felismerhetők, a részletek már elmosódnak
Háttér	5 km-től a látóhatárig	a táj jellemző formáinak csupán a körvonalai láthatók, a színeknek alárendelt szerepük van

A vizsgált tájelem jellemzően **közvetlen előtéreként** látható a tájrészletből. A telephely meglévő létesítményei (főképp a csarnoképület) határozott tájelemként a tájképben csupán 300 méteren belül jelenik meg. A vizsgált tájkép értelmezése: jelenkori antropogén táj – vidéki (rurális) táj – termelő táj. Főbb nézőpontok, ahonnan a telephely és létesítményeinek tájképi megvalósul, a következők (3. TÁBLÁZAT):

3. táblázat: A vizsgált tájrészlet fő nézőpontjai és a látvány értékelése

NÉV	NÉZŐPONT MIN. TÁVOLSÁGA	TÁVOLSÁGI ZÓNA	NÉZŐPONT JELLEGE	LÁTHATÓSÁG
Ócsa-Üllő közút	15 m	Közvetlen előtér	dinamikus	közeli, látható
Gyál felé vezető közút	25 m	Közvetlen előtér	dinamikus	közeli, látható
BioFungi Kft. telephelye	120 m	Közvetlen előtér	statikus	közeli, látható
Ócsa, honvédelmi tábor (laktanya)	460 m	Előtér	statikus	a tábor határoló erdő miatt nincs látványkapcsolat
Alsópakony (legközelebbi lakott terület)	1500 m	Középtér	statikus	a nagy távolság miatt nincs látványkapcsolat
M5 autópálya	2800 m	Középtér	dinamikus	a nagy távolság miatt nincs látványkapcsolat

A vizsgált táj átfogó esztétikai minősítése

A vizsgált tájrészlet a térség **tipikus tája**, ellentétben a védett vagy tájképvédelemben részesített ún. kiemelt tájtól. Azokat a tájakat nevezhetjük tipikusnak, ahol a formák, a vegetáció, a vizek és a kulturális örökség egyesülése általános vagy mindennapos látványosságot mutat fel. Ezekben a tájakban még köznapi módon jelenhetnek meg azok a jellemzők, amit a különbözőség, az egység, az életszerűség, az érintetlenség, a rend, a harmónia, az egyediség, a szabályosság és az egyensúly egyenként és együttvéve jelent.

TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELLEM

A vizsgált területen és annak 500 m-es környezetében nem fordulnak elő a következő területek:

- Országos jelentőségű természetvédelmi terület
- Helyi jelentőségű természetvédelmi terület
- Natura 2000 terület
- Egyedi tájértékek
- Ex lege védett természeti érték

- Ramsari terület
- Történeti táj
- Bioszféra rezervátum
- Világörökség várományos terület

Legközelebbi védett terület K-re min. 1200 méterre a Csévharaszi homokvidék különleges természetmegőrzési Natura 2000 terület egyik mozaikterülete. A nagy távolság miatt a tevékenység hatása ott már nem érvényesül és látványkapcsolat sincs.

Legközelebbi értékes élőhelyek az ÉK felől közvetlenül szomszédos Országos Ökológiai Hálózat magterületéhez tartozó területek, melyek minimális távolsága ÉK felé mintegy 15 m (a határoló út túloldalán). A közvetlenül szomszédos területekre azonban a magterület kritériumai nem érvényesíthetők, mivel hajdani szántón spontán kialakult parlaggal fedett és degradált gyepekkel, valamint gyomos, hajdani romos állattartó teleppel határos ÉK felől közvetlenül a telephely. A magterület értékes, természetközeli gyepterületei a telephelytől ÉK-re, min. 1-200 méterre, a belsőbb területeken találhatók.

A távoli védett területek, az Országos Ökológiai Hálózat és a beruházás kapcsolatát a következő térképpel demonstráljuk (1. ÁBRA, FORRÁS: OKIR.HU):

1. ábra: A védett területek, az Országos Ökológiai Hálózat és a beruházás kapcsolatának térképi ábrázolása

Jelmagyarázat:

vörös vonal.....	A vizsgált tevékenység tervezett helyszíne (telephely)
lila felület	Országos Ökológiai Hálózat – magterület
bézs felület.....	Országos Ökológiai Hálózat – pufferterület
kék felület.....	Natura 2000 terület

A vizsgált beruházás terület **nem része** a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3. melléklete szerint **tájképvédelmi terület övezetének**, azonban vele ÉK felől közvetlenül határos. A szomszédos és közeli tájképvédelmi terület övezetében parlagterületek, elgyomosodott gyepterületek és romos állattartó telep található, a tájképvédelmi szempontból valóban értékes és a tájjelleget adó gyepterületek min. 1-200 méterre, az övezet szegélyétől távol, a belsőbb területeken találhatók.

VÉDETT TERMÉSZETI TERÜLETET, BARLANGOT, NATURA 2000 TERÜLETET, A VÉDETT FAJOKAT ÉS AZ ÉLŐVILÁGOT ÉRINTŐ HATÁSOK ISMERTETÉSE*A beruházás hatása a védett területekre*

A beruházás már meglévő telephelyen belül valósul meg és hatásterülete nem érint országos és/vagy helyi jelentőségű védett természeti területet és közösségi jelentőségű területet (Natura 2000). A beruházás a távoli (min. 1200 m-re lévő) védett területekre hatással nincs. A kül- és belterületen lévő egyedi tájértékek, a beruházás megvalósítása során változatlan formában megmaradnak, a vizsgált telephely közelében ugyanis nem azonosítottunk egyedi tájértékeket.

Az Országos Ökológiai Hálózat ÉK felől szomszédos magterülete/pufferterülete és azok ökológiai állapota, a kijelölésök kritériumai a tevékenység és a létesítmény üzemeltetése során továbbra is megmarad. A szomszédos magterületen/pufferterületen nem várható olyan hatás a tevékenység során, ami az ökológiai állapotot, az ott lévő növény- és állattani értékeket veszélyeztetné.

A beruházás hatása a védett fajokra

Védett növényfajt vagy értékes növénytársulást a vizsgált telephely területén és környezetében nem találtunk. Ezek megjelenésére potenciálisan alkalmas élőhely a tevékenység megvalósítása során nem szűnik meg, illetve nem sérül. Védett állatfajok előfordulása az emberi tevékenységhez, ipari-gazdasági területekhez köthető, ott gyakori és általánosan elterjedt énekesmadarak (pl. házi rozsdafarkú, búbos pacsirta, barázdabillegető stb.) szempontjából lehetséges, de ezek életfeltételei a tervezett tevékenység során továbbra is megmaradnak.

A szomszédos területek zavartságából és alacsony ökológiai potenciáljából adódóan elsősorban alkalmi és zavarástűrő faunával rendelkezik a helyszín, emiatt a tevékenység természetes, természetközeli vagy védett fajoknak otthont adó élőhely-megszűnéssel nem jár, védett állatpopulációk élőhelyét nem veszélyezteti. A közeli erdő- és gyepterületek és élőhelyeik továbbra is megmaradnak, így a fajok szaporodása, mozgása, vonulása, migrációja során továbbra is alkalmas élőhelyként funkcionálnak.

A beruházás általános hatása az élővilágra

A vizsgált tevékenység értékes élővilágot nem veszélyeztet, védett és fokozottan védett faj élőhelyét nem szünteti meg, azok táplálkozó területének megszűnését nem okozza. Védett növényfajt nem találtunk és megjelenésükre kicsi az esély. Gyom- és jellegtelen fajok dominálnak. A tervezett beavatkozás csupán lokális jellegű. A tevékenység során röpszemét kialakulása vagy a szomszédos területekre történő mozgása nem várható.

A vizsgált tevékenység új területfoglalással nem jár, azt a meglévő, kerítéssel körbevett telephelyen belül kívánják megvalósítani. Éppen ezért a területen a meglévő élőhely (U4) és annak természetessége („1”) változatlan formában megmarad. A vizsgált tevékenység létrehozásában és üzemeltetésében részt vevő munkagépek, valamint szállítójárművek a telephely és a környező vegetációk élővilágára zaj- és a kipufogó gáz légszennyezésével lehetnek hatással. A populációk pusztulásához azonban nem vezet, a társulások visszaszorulásától nem kell tartani. Zajra érzékeny nagy testű madárfajok (pl. fekete gólya, ragadozómadarak, uhu) a bányagödör területén és tágabb környezetében nem fészkelnek. A tevékenység létesítése és a telephely üzemeltetése nem okoz kárt, illetve nem befolyásolja a következőket:

- a szaporodási helyek, fészkelőhelyek, pihenőhelyek, táplálkozóhelyek, vonulóhelyek nyugalmát
- az egyedek állományai közötti szabad mozgás meglétét
- az egyedek és élőhelyek fennmaradásához szükséges egyéb környezeti tényezők – különösen a táplálékállatok vagy -növények, talajszerkezet, vízháztartás, mikroklimatikus tényezők fennmaradása – fennállását
- az állománylimitáló tényezők változásait
- a ragadozók állományának növekedését.

A TÁJRA (A TÁJ SZERKEZETÉRE, HASZNÁLATÁRA, JELLEGÉRE ÉS A TÁJKÉPRE) GYAKOROLT HATÁSOK ISMERTETÉSE

A vizsgált telephelyet már meglévő iparterületen belül hozzák létre, amit jelenleg nem természetközeli állapotú növényállomány fed. A tervezett tevékenység során a telephely alapterülete változatlan marad. Tájképvédelmi szempontból jelentős vertikális és horizontális kiterjedésű építmény nem kerül megvalósításra, a meglévő csarnoképületet használják, ezért a vizsgált tevékenység tájvédelmi szempontból sem kifogásolható. A már meglévő ipari-gazdasági létesítmények tájba illesztését a környező növényállományok (többnyire akácerdők, közút melletti akácós sávok) részben biztosítják.

A tervezett tevékenységgel összefüggő tájelemek védett vagy értékes tájelemek (pl. templomtorony, várrom, sziklaszirt stb.) látványát nem korlátozzák, nem veszélyeztetik. Tájképvédelmi szempontból értékes területek a közelben az ÉK felől szomszédos gyepfelületek, azonban ezek tipikus, tájképvédelmi szempontból valóban értékes területei nem a szomszédos szegélyterületeken, hanem a vizsgált telephelytől több száz méterrel távolabb találhatók.

A tájrészletben nincs kilátópont, kilátóhely, épített kilátó. A beruházás során a táj jellege nem változik, továbbra is a közlekedési, a rá fűzött ipari-gazdasági, valamint a mezőgazdasági tájjelleg marad uralkodó a vizsgált tájrészletben.

A tájszerkezet jelentős mértékű változása a sem prognosztizálható, mivel meglévő, már kiépített és körbekerített, épületekkel, létesítményekkel ellátott ingatlanokon valósul meg a tevékenység.

A vizsgált tevékenység a szomszédos tájhasználatokat nem szünteti meg, illetve nem korlátozza. A tevékenység a szomszédos tájhasználatokra jelentős zavaró hatással nem lesz.

A beruházási terület ÉK felől közvetlenül határos a tájképvédelmi terület övezetével, azonban arra jelentős tájképmódosító hatással nem lesz, valamint az övezet kijelöléseinek kritériumait sem befolyásolja. A vizsgált tájrészlet meglévő tájképi adottságai változatlanul megmaradnak. A tevékenység során a telephely tájképben való megjelenése jelentős mértékben nem változik.

HATÁSTERÜLETEK*Élővilágvédelmi hatásterület*

A vizsgált tevékenység az élővilágra a **tevékenység helyszínén**, a kerítéssel körbevett már meglévő és kijelölt telephely területén belül fejt ki hatását, tehát az ingatlanhatárokon belül érvényesül, a külső területeken hatás már nem feltételezhető. A telephely területén belül érvényesülnek a vizsgált tevékenység hatásai, a zaj, rezgés és légerhelő anyagok kibocsátása csak ezen a területen belül befolyásolja jelentős mértékben az élővilágot, azok fajait, populációit, élettevékenységét.

Tájképvédelmi hatásterület

A vizsgált létesítmény építési és üzemelési időszaka során jelentős tájképváltozással elsősorban a tevékenység helyszínein és annak **150 m-es környezetében** (az MSZ 20372 számú, Tájak esztétikai minősítése című szabvány alapján közvetlen előtérként minősített területen) kell számolni – tájképi szempontból ez tekinthető a beruházás **közvetlen hatásterületének**.

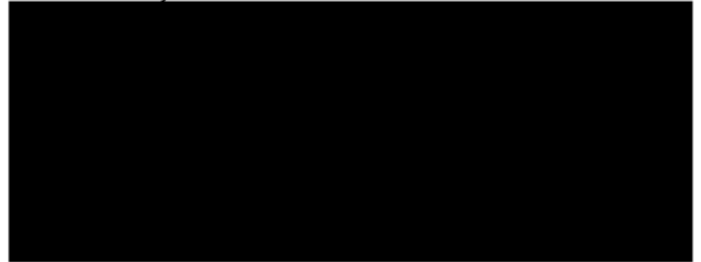
A tevékenységgel érintett területek helyén kívül azokban a tájrészletekben jelentkeznek tájképi hatások, ahonnan a tevékenységhez kapcsolható létesítmények látványa még észlelhető. A látványhatás nagysága erősen függ a létesítménytől való távolságtól, a domborzattól, a beépítettségtől, a meglévő növényzettől, a takarás mértékétől és milyenségétől is. Általánosságban elmondható, hogy a vizsgált tájelemektől távolodva a tájképi hatások csökkennek, tehát a távolabbi lakott településrészek és közlekedési útvonalak felől már mérsékelten vagy egyáltalán nem jelentkeznek. Fentiek alapján látható, hogy tájvédelmi szempontból a hatásterületek nehezen lehatárolhatóak, a láthatóság nem csak a távolság függvényében (hanem pl. növényzet, domborzat, beépítettség következtében is)

változik. Tájképvédelmi szempontból tehát **közvetett hatásterületnek** azokat a területeket tekinthetjük, ahonnan **a vizsgált tájelemcsoport még észlelhető látványelemként jelenik meg** – ez a távolság pontosan nem definiálható, pontszerűen változik, számos tényező függvénye (lásd fent), de a vizsgált tájrészletben jellemzően nem nagyobb 800 m-nél.

Bruckner Attila

okl. táj- és kertépítésszámőrök
táj- és élővilág-védelmi szakértő (SZ-TjV, SZ-TV)
Nyilvántartási szám: Sz-043/2009.

Balatonfüred, 2025. július 15.

Tárgy:

**Élővilág-védelmi, táj-természetvédelmi szakági munkarész
Nem veszélyes hulladék gyűjtési, előkezelési, hasznosítási és veszélyes hulladék
gyűjtési tevékenységre vonatkozó előzetes vizsgálati eljáráshoz**

Engedélyes: Metalex 2001. Kft. (1214 Budapest, Rózsa utca 17.)

Telephely: Ócsa 0175/103 és 0175/104 hrsz.-ú ingatlanok

Dátum: 2025. július 15.

Szakágak: táj- és élővilág-védelmi szakértői szakterület
(SZTjV tájvédelem, SZTV élővilág-védelem)

SZAKÉRTŐI NYILATKOZAT

Alábbi aláírással nyilatkozom, hogy a tárgyi dokumentáció összeállításában, elkészítésében táj- és élővilág-védelmi szakértőként részt vettem. Kijelentem, hogy a szükséges szakértői jogosultsággal rendelkezem, az Sz-043/2009. számon kiadott engedély másolatát mellékelem.

Bruckner Attila

okl. táj- és kertépítésmérnök

táj- és élővilág-védelmi szakértő (SZTjV, SZTV)

Nyilvántartási szám: Sz-043/2009.

8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.